

розвитку держави; створення групи інтерактивної взаємодії і системних досліджень; постановку процесу добору критичних технологій і побудову оптимальних сценаріїв розвитку стратегічно важливих підприємств, пріоритетних галузей промисловості й індустріального сектора держави в цілому на основі проведення комплексу робіт з технологічного передбачення.

Список використаних джерел:

1. Федоренко В.Г. Інноваційна та інвестиційна стратегія України // *Економіка і держава*. – 2003. – № 8. – С 16-27.
2. Федулова Л. Технологічний розвиток економіки // *Економіка України*. – 2006. – № 5. – С 4-10.
3. Федулова Л. Технологічний розвиток економіки // *Економіка України* – 2006. – № 6. – С. 4-11.

Annotation. *The problems of innovative development of Ukraine are analysed in the article, certain the basic tasks on this way. Progressive development of world economy is indissolubly related to the improvement of technologies of production. Our state, having considerable scientific potential is far not in the first rows on development and introduction of new technologies.*

Key words: *innovation, innovative activity, technological mode, state innovative policy.*

УДК 338.24 02.18

Г.Г. Зелик, к.е.н., доцент Кам'янець-Подільського національного університету.

С.М. Підгородецька, к.е.н., доцент Хмельницького університету управління та права.

Ю.О. Гернего, пошукувач кафедри економічної теорії ХНУ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті розглянуто суть, необхідність та основні форми і методи державного регулювання підприємництва.

Ключові слова: *підприємництво, мале підприємство, державне регулювання, регуляторна політика.*

Вступ: Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва є найважливішим завданням інституційної політики держави. Особливо важливим при цьому є підтримка малого підприємництва.

Предметом дослідження є: теоретичні та практичні механізми державного економічного регулювання діяльності малого підприємництва в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що актуальні проблеми регуляторної політики держави у сфері підприємництва постійно досліджують Жук О., Берсуцький Я.Г., Безверха О.В., Барановський О., Варналій З.С., Ластовецький А.С., Третяков С.І. та ін. Це свідчить, що питання формування сприятливої регуляторної політики у сфері підприємництва є важливими для економіки України.

Виклад основного матеріалу: На сучасному етапі становлення вітчизняної економіки велике значення надається процесам і механізмам державного регулювання, підвищенню їх ефективності.

На сьогодні загальноновизнаним фактом є те, що мале підприємництво це невід'ємний елемент ринку. Як зазначають фахівці "двома китами, на яких стоїть економіка є, з одного боку, великі структури, що надають їй стабільності та керованості, відчиняють шлях до широкомасштабної інновації, з другого боку – мале підприємництво, що формує конкурентне середовище та забезпечує гнучкість, індивідуалізацію виробництва" [1, с.16]. Особливо відчутний вплив малого підприємництва на вирішення проблем суспільства визначається в країнах з перехідними економіками.

Як відомо, малі підприємства створюються в будь-яких умовах, незважаючи на економічні спади, інфляцію, високу плату за кредит, відсутність необхідної інфраструктури, невизначеність майбутнього і високий ступінь ризику; вони не потребують значного фінансування та особливих зусиль з боку держави для свого розвитку, але вносять неоціненний внесок у вирішення проблем перехідної економіки.

Розвиток вітчизняного малого підприємництва в Україні є складним та суперечливим процесом. На цей час вітчизняне мале підприємництво не набуло належного розвитку і не спроможне створювати потужний вплив на економіку України, що пов'язано з існуванням ряду об'єктивних проблем, загальних проблем перехідного періоду і штучно створених проблем.

Вирішення зазначених проблем і активізація розвитку малого підприємництва залежить від політики держави щодо підтримки та регулювання діяльності суб'єктів сектора малого підприємництва.

Слід зауважити, що проблема недосконалості державного регулювання вже не перший рік обговорюється в суспільстві. Серед головних причин її виникнення вказується як на невірному обрану стратегію, так і нерішучість владних структур у здійсненні радикальних кроків у сфері державного

реформування економіки. Сучасні проблеми в підприємстві України є значною мірою похідними від кризи державного управління, викликані поспішністю та невідповідністю переходу від адміністративно командних методів управління економікою до ринкового регулювання.

Серед перешкод, пов'язаних з несприятливим економічним становищем, згадуються передусім низький попит на продукцію, неплатежі з боку клієнтів, нестача коштів, дорожнеча і труднощі отримання кредитів, тиск з боку кримінальних структур, нестача ділової інформації та відсутність управлінських знань.

Для забезпечення результативності реформування системи державного регулювання економічних процесів на стадії переходу України до соціальноорієнтованої ринкової економіки потрібне уточнення ролі держави в цьому процесі, винайдення балансу між державним впливом та вільними формами розвитку підприємництва. Стратегічним курсом у цій сфері є перехід до цільового довгострокового програмування та оперативного регулювання з боку держави процесів економічних реформ, послідовного впровадження та вдосконалення регулюючих механізмів та інструментів, адекватних реальним умовам ринкової економіки та зорієнтованих на поступове поширення самостійності підприємництва.

Всі вище вказані умови мають формуватись переважно за рахунок вдосконалення і поширення використання економічних важелів, що застосовуються органами державного управління при виконанні регулюючої, захисної та контрольно-примусової функції держави. При цьому необхідними умовами у ході вдосконалення державного регулювання підприємницької діяльності є:

- спрощення і раціоналізація механізмів державного регулювання розвитку підприємництва, як з точки зору витрат на утримання державного апарату, необхідного для їх застосування, так і з точки зору отримуваних результатів;
- впровадження відкритості й прозорості всіх взаємин між державою і підприємницькими структурами;
- комплексність заходів і недопущення погіршення показників у важливих секторах економіки;
- недопущення переважання групових або регіональних інтересів над загальнонаціональними в процесі формування державних програм.

Регуляторна політика держави у сфері підприємництва – це системна сукупність пріоритетів і механізмів впливу держави на забезпечення комплексного і ефективного розвитку підприємництва. Метою цієї політики має бути регулювання державою економічних і правових відносин підприємства і держави, підприємства і населення, взаємин між підприємцями.

Склад державної регуляторної політики у сфері малого підприємництва:

- система дозволу на провадження певного виду підприємництва, а також створення і ліквідації підприємницьких структур;
- правила та процедури входження на ринок і виходу з нього суб'єктів підприємницької діяльності, її звертання в разі нерентабельності чи недоцільності;
- механізми регулювання ціноутворення;
- антимонопольне регулювання;
- регулювання зайнятості та використання трудових ресурсів;
- механізм оподаткування;
- контроль за сплатою суб'єктами підприємницької діяльності податків та обов'язкових платежів до бюджету;
- контроль за безпекою та якістю продукції і послуг;
- система розрахунків між підприємницькими структурами з державою, населенням;
- механізм залучення кредитів та інвестицій, правила проведення інноваційної діяльності.

Висновки: Таким чином, регуляторна політика охоплює всі сфери державного регулювання підприємницької діяльності і включає сукупність законодавчих та інших нормативних актів, що регулюють відносини в суспільстві з приводу здійснення підприємницької діяльності.

На жаль, на сьогодні не можна стверджувати, що заходи, які впроваджуються державою з метою підтримки вітчизняного підприємства у сфері виробництва є ефективними. Це підтверджується наявним станом речей, а саме: відсутністю сталих тенденцій до економічного росту, звуженням спеціалізації України в міжнародному поділі праці, загрозою повного зникнення високотехнологічних галузей, що визначають науково-технічний прогрес і виробляють високотехнологічні товари народного споживання.

Неефективність зусиль виконавчої влади щодо підтримки і захисту вітчизняного підприємства значною мірою пов'язана з зосередженням головної уваги на макроекономічних проблемах без чіткого уявлення і нейтралізації причин, які обумовлюють їх виникнення. В той же час ігнорування протягом тривалого часу проблем підприємства з боку держави має прямим наслідком розвиток зловживань і корупції в сфері органів виконавчої влади, що є одним з головних факторів погіршення макроекономічної

ситуації в країні.

Іншим наслідком недосконалості державного регулювання підприємництва є й розвиток тіньової економіки, частка якої сьогодні за різними експертними оцінками дорівнює 55-65% ВВП при тому, що критичним показником є 40-50%. За таких умов вплив в нерегульованих державою факторів стає відчутним настільки, що суперечності між легальним та тіньовим секторами спостерігаються практично в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Постійне посилення адміністративного контролю та регламентації підприємницької діяльності об'єктивно змушує суб'єкти підприємництва "збачити" в тіньову економіку.

Для протидії тіньовій економічній діяльності підприємницьких структур, її локалізації та легалізації треба розробити і реалізувати комплекс заходів, в основі яких має бути глибока та широка лібералізація і оптимізація економічного режиму, впровадження позитивних, об'єктивно вимушених обмежень і вимог з боку держави.

До складу головних важелів, які застосовуються державою і призначені для регулювання соціально-економічних процесів у країнах з ринковою орієнтацією, належать податкова система, кредитно-фінансова система, система ціноутворення, система пільг і субсидій, система соціального захисту.

Незважаючи на різне функціональне призначення кожної з цих систем у ході регулювання соціально-економічних відносин, вони тісно взаємопов'язані між собою, а цілеспрямовані зміни в будь-якій з систем обумовлюють трансформації в сферах безпосередньої дії інших систем. Так, збільшення ставок податків для скорочення дефіциту держбюджету призводить до зростання цін, що в свою чергу, стимулює інфляцію. Пряме втручання держави в процеси ціноутворення з метою стримування інфляції викликає скорочення доходів і впливає на платоспроможність окремих виробників, що потребує певних бюджетних витрат і загрожують виникненню бюджетного дефіциту.

За таких умов відсутність цілісного уявлення про особливості взаємопов'язаності і характер причинно-наслідкових зв'язків між діями держави і реакцією на це економічної системи перешкоджають формуванню сприятливого середовища для розвитку економіки в цілому викликають необхідність перманентного внесення змін і коректив у систему державних регуляторів економіки через суперечності інтересів і як наслідок незадоволення економічним становищем різних галузей, регіонів і верств населення.

Таким чином, ефект від застосування регулюючих важелів безпосередньо залежить від об'єктивності принципів і підходів до їх формування, які закладаються в нормативну базу. Тому реформування системи державного управління в Україні має пов'язуватися з визначенням саме підходів до наповнення конкретним змістом регулюючих засобів, які здатні повного мірою задовольнити потреби суспільства і вітчизняного підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Куликов В., Латышева Г, Николаев А. Образование финансово-промышленных групп // *Российский экономический журнал*. – 1994. – № 1. – С. 14-17.

Annotation. *Essence, necessity and basic forms and methods of the state adjusting of enterprise, is considered in the article.*

Key words: *enterprise, small enterprise, state adjusting, regulator policy.*

УДК 330.1 (075.8)

Л.Г. Козачок, к.п.н., завідувач кафедри економічної теорії та методики викладання економіки Київський міський педагогічний університет імені БД. Грінченка.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У статті викладені питання, пов'язані з вивченням та дослідженням факторів, які впливають на інвестиційно-інноваційні моделі економічного розвитку.

Ключові слова: *роздержавлення, інвестиції, моделі економічного зростання.*

Економічна ситуація в державі складається залежно від дій різних факторів. Але в кінцевому підсумку нестача інвестицій для забезпечення відтворення національного капіталу та недооцінка інвестиційного вектору стали найважливішою проблемою, з якою зіткнулася українська економіка. Аналіз свідчить, що в період усього процесу роздержавлення в результаті прийнятих форм та застосованих способів і порядку приватизації склалася ситуація, коли для забезпечення умов розширеного